

підвищення якості підготовки майбутніх учителів-географів є педагогічні технології. Це, в першу чергу, технології проблемного, модульного, розвивального, ігрового та комп'ютерного навчання. Вони, перш за все, характеризуються сукупністю елементів макро - і мікроструктури навчального процесу (лекції, лабораторні, семінарські заняття, польові практики як з окремих дисциплін, так і комплексні з фізичної та економічної географії, педагогічні практики).

Очевидно, що всебічний розвиток студентів забезпечується лише здійсненням у навчальному процесі провідного для сучасної вітчизняної вищої школи педагогічного принципу єдності навчання і виховання, що лежить в основі комплексного підходу до навчання. Вуз має готувати студента не лише як спеціаліста певного профілю, а засобами кожного предмету, як гармонійно розвинену, підготовлену до життя особистість. Вищий навчальний заклад покликаний формувати та зберігати національну культуру, виховувати майбутніх учителів на основі духовних надбань народу, долучати їх до системи національних цінностей. Через освіту і виховання здійснюється формування національної самосвідомості особистості, тому сучасна вища школа має бути відображенням національного життя.

На всіх рівнях освіти географічне навчання має бути забезпечене новітньою науковою інформацією на основі її об'єктивності, історичності, патріотичного спрямування. Відповідно до цього система географічної освіти має передбачити і реалізувати нові акценти у висвітленні географії України в минулому і сучасному стосовно стану фізико-географічних умов, кордонів, народонаселення, економіки та перспектив їх розвитку.

У особистості вузівського викладача студентів приваблює гармонійна єдність ідеалів, переконань, принципів, поглядів, захоплень, морально-етичні якості, талант педагога, любов до своєї професії, постійний потяг до самовдосконалення, уміння прищеплювати основи культури, формувати особистість. Викладач має бути не просто «транслятором знань», а особистістю, яка відповідає сучасним вимогам до підготовки високоосвічених та всебічно розвинених спеціалістів. Студенти високо цінують у викладачеві суто людські якості: доброзичливість, ненав'язливий вплив, захопленість, почуття такту, уміння зрозуміти іншого.

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ

Крупа Н.О., Сас Н.М.
(Полтава, Україна)

Сенс і призначення будь-якої технології – оптимізувати управлінський процес, вилучити з нього всі види діяльності та операції, які не є необхідними для отримання запланованого результату. Головні завдання зміни технології – це скорочення тривалості циклу підготовки та реалізації управлінських рішень і підвищення їхньої ефективності.

Основна мета інформаційної технології – отримання за допомогою переробки первинних даних інформації нової якості, на основі якої виробляється оптимальне управлінське рішення [4].

Проблеми використання інформаційних технологій в управлінській діяльності досліджують Ю. Вертакова, С. Гуткевич, М. Карпенко, В. Рудьєв, Н. Сас, В. Уфімцева.

Інформаційна технологія – сукупність методів, виробничих процесів і програмно-технічних засобів, об'єднаних у технологічний ланцюжок, що забезпечує збір, передачу, обробку, накопичення, зберігання, актуалізацію, пошук інформації і прийняття рішень з управління об'єктом [2].

Інформаційні технології мають свої особливості. Зокрема, інформаційні технології можуть включати різні класи операції обробки даних: обробка тексту, обробка графіки, обробка таблиць, баз даних, статистична обробка, обробка геоданих, відеоданих.

Залежно ступеня централізації застосовуються централізовані та децентралізовані інформаційні технології. Централізовані технології характеризуються тим, що обробка

інформації та вирішення основних завдань проводиться в центрі обробки інформації, роль якого виконує комп'ютер-сервер, що працює в мережі. Сервери встановлюються в галузевих або територіальних обчислювальних центрах або на підприємствах (організаціях) в спеціалізованих службах – обчислювальних центрах, відділах автоматизації та ін. Децентралізовані технології застосовуються на локальних (НЕ мережових) робочих місцях. Такі технології не використовують загальних (централізованих) баз даних, але можуть мати засоби інформаційного обміну з іншими робочими місцями. Найчастіше використовуються комбіновані технології. Для певних завдань робоче місце реалізує централізовані технології, для інших – децентралізовані [1].

Інформаційні технології реалізуються в різних режимах:

1. Мережовий режим – режим, що забезпечує обробку даних з використанням віддалених програмних і технічних засобів. Подібний режим можливий за наявності в організації локальної обчислювальної мережі, часто виходу в глобальні мережі. За мережового режиму доступні до реалізації технології централізованої і розподіленої обробки даних.

2. Пакетний (фоновий) режим – режим, що забезпечує обробку даних порціями без втручання ззовні. Пакетний режим реалізується в період, коли вивільнюються ресурси обчислювальної системи.

3. Режим поділу часу – режим, що забезпечує чергування різних процесів обробки даних в одному комп'ютері-сервері. Ресурси надаються різним користувачам циклічно на короткі проміжки часу, при цьому у користувача створюється враження, що обчислювальна система зайнята вирішенням тільки його завдання.

4. Режим реального часу (on line) – режим, що забезпечує обробку даних відповідно до динаміки виробничого процесу. Прикладом може служити робота оператора з обслуговування клієнтів в банку, транспортних і туристичних агентствах. Системи, що забезпечують такий режим реалізації інформаційних технологій, складні і дороги в експлуатації.

5. Інтерактивний режим – режим, що забезпечує обробку даних в системах реального часу за умови втручання ззовні. Втручання оформляється у вигляді транзакцій, що здійснюються в дуже короткий час. Прикладом може бути робота програміста з базою даних, яку використовує також оператор для роботи з клієнтами.

6. Діалоговий режим – режим, що забезпечує обробку даних зі швидкістю, достатньою для осмислення і реакції користувача. Прикладом можуть бути операції з обліку коштів, що надходять від платників комунальних послуг, послуг зв'язку та ін. [3].

Режим реалізації інформаційних технологій може мати комбіновану характеристику. Наприклад, діалоговий режим може здійснюватися як в мережовому, так і в немережових варіанті, як в режимі on line, так і в режимі off line.

Сучасний стан і тенденції розвитку інформаційних технологій характеризується:

– наявністю великої кількості промислово функціонуючих баз даних великого обсягу, що містять інформацію практично з усіх видів діяльності суспільства;

– створенням технологій, що забезпечують інтерактивний доступ масового користувача до цих інформаційних ресурсів через системи зв'язку і передачі даних, об'єднаних в національні, регіональні і глобальні інформаційні мережі;

– розширенням функціональних можливостей інформаційних систем, реалізація технологій створення і ведення гіпертекстових баз даних, включення в інформаційні системи експертних систем, систем підтримки прийняття рішень та інших технологічних засобів [2].

Список використаних джерел:

1. Карпенко М.Ю. Конспект лекцій з курсу «Інформаційні системи і технології в управлінні організацією. Частина 1» / М.Ю. Карпенко, В.Б. Уфимцева; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; – Х.: ХНАМГ, 2012. – 96 с.

2. Плахотникова М.А. Информационные технологии в менеджменте: учебник и практикум для прикладного бакалавриата / М.А. Плахотникова, Ю.В. Вертакова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Издательство Юрайт, 2015. – 326 с.
3. Рудько В.А., Гуткевич С.О. Система інформаційного забезпечення менеджменту // Менеджмент. Навч. Посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – С. 71–77.
4. Сас Н. Основи інноваційного управління навчальними закладами: навч.-метод. посіб. / Н. Сас. – Lap LAMBERT Academic Publishing, 2018. – 185 с.

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В АСПЕКТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ГЕОГРАФІВ

Куліш С.М., Прасул Ю.І.
(Харків, Україна)

Останнє десятиріччя ознаменувалося активізацією уваги до якості вищої освіти як міри ефективності освітньої діяльності через результати освіти і підготовленості випускника до професійної діяльності. Це зазначено як один із моментів у статті 1 Закону України «Про вищу освіту» [1]. При цьому зазначається, що умови провадження освітньої діяльності та її результати мають відповідати законодавчим документам, стандартам вищої освіти, професійним стандартам, а за наявності навіть і міжнародним стандартам [1]. Крім цього слід враховувати запити зацікавлених сторін, як-то роботодавці, здобувачі вищої освіти, академічна спільнота тощо. Складний алгоритм взаємодії цих складових забезпечується процедурами зовнішнього та внутрішнього забезпечення якості. Ефективність такого процесу буде низькою за умови ігнорування системного підходу, який забезпечить представлення якості вищої освіти як цілісної множини взаємопов'язаних елементів з взаємозв'язками між ними. Розглянемо можливості застосування принципів системного підходу до забезпечення якості вищої освіти в аспекті підготовки географів.

У наукових та методичних джерелах визначена ціла череда принципів системного підходу, серед яких цілісність, наявність генеральної мети, ієрархічність, поліфункціональність, розвиток, динаміка, детермінованість, невизначеність, сумісність елементів тощо [2; 3; 4]. Цим принципам відповідає і саме поняття якості вищої освіти згідно з моделями L. Harvey, D. Green [5, p. 12], J. Parri [6, c. 108].

Принцип *цілісності* знаходиться в основі всього, від його реалізації залежать і характерні риси, і саме розуміння якості, механізм і процес реалізації концепції забезпечення якості вищої освіти майбутніх географів, і можливість взагалі функціонування такої системи як якість вищої освіти, зокрема за певною спеціальністю. Вилучення одного з елементів (здобувачів, викладачів, працедавців, координаційних і контрольних органів, стандартів, освітніх програм, оцінювання, рейтингу тощо) призводить до неминучого краху всієї системи забезпечення якості вищої освіти, до невиконання ще одного принципу – принципу *генеральної синтетичної мети* – успішний випускник, що порушує закон емерджентності. Проблемою сучасної підготовки географів в аспекті принципу цілісності є відсутність такого елементу як затверджені стандарти вищої освіти за спеціальністю 106 Географія за будь-який рівнем вищої освіти. За такої ситуації заклади вищої освіти змушені розробляти Тимчасовий стандарт університету, відповідно до цього укладати освітні програми, що у майбутньому може призвести до невідповідності випускників закладів вищої освіти стандартам, пізніше затвердженим на державному рівні. Також принцип цілісності забезпечується системою фахових компетентностей завдяки сформованому системному географічному мисленню, картографічним умінням та краєзнавчим світоглядом.

Принцип *ієрархічності* відповідає за внутрішні і зовнішні зв'язки системи забезпечення якості вищої освіти. Співпраця із зовнішнім середовищем, зокрема з